

Felemás ösztönzők

Sokat emlegetjük a különböző szintű vezetők nyereségérdekeltségét, azt, hogy személyes érdekeik essenek egybe az általuk vezetett gazdálkodó egységek érdekeivel.

— Mi alapján ítélik jónak egy téveszvezető munkáját?

— Elsősorban a gazdasági eredményeket vesszük számításba. De a jobb vagy rosszabb eredmények egyformán függenek a vezető személyiségétől és attól a közegetől, amelyben dolgozik. Milyen kapcsolatot tud tartani a munkatársaisal. Mennyire képes az instrukciókat betartatni és mégis önállóan dönteni a saját területén. Milyen adottságú a termelőszoövetkezet, milyen a rendelkezésre álló munkaerő — válaszolta Gubacs Béla, a szegedi Felszabadulás Tsz elnökhelyettese.

— Mit tehet egy jó képes vezető egy gyenge téveszben?

— Attól függ, mitől gyenge az a gazdaság. Ha rossz a talaj, ha gyakori a belvív, akkor ezt figyelembe vesszük, kétségek a követelmények. De lehet másféle ok is, a falusi vezérkar „nem veszi be” a téveszelnökök. Hangulatot keltenek ellene. Gyengébb téveszben a tagság minden új vezetővel bizalmatlan, fenntartásai vannak. Egy-két hónapon belül persze eldől, hogy az új vezető el tudja-e fogadtatni koncepcióját velük. Ez idő alatt azonban könnyű lehetetlennek tenni, szándékait kiforgatni, főleg olyanoknak, akiknek már van gyakorlatuk az efféle ellenpropagandában. Ezt — külső segítség nélkül — egy vezető sem tudja kivédeni. Nincs is olyan érdekeltégi rendszer, amely igazán tehetős vezetőt maradásra készíthetne ilyen helyen.

— Egy fecske nem csinalhatna nyarat?

— A vezetés csapatmunka. Mindenkinek megvan a maga önálló feladata a csúcsvezetőségben. Az elnöknek és a párttitkárnak ismernie kell ugyan a jelentősebb szakmai összefüggéseket, ők mégis inkább politikai értelemben vezetői a tévesznek. Az első számú vezetőnek nem muszáj mindenhez értenie; elég, ha olyan embereket tud választani, akik a lehető legjobban megoldják a feladatokat. Nekik az emberekkel kell tudni bánni: a személyes problémáikról a munkafegyverlem vagy a vagyonvédelem kérdéseig. Nem könnyű dolog ez manapság. Amikor én kezdtem, tizenöt éve, még nem voltak ilyen, a szó rossz értelmében dörszültek az emberek. A termelés irányítójának jó szakembernek kell lennie, korszerű ismeretekkel, de emberekkel is kell bánni tudni. A főkönyvelőnek is a szakmáját kell főként tudnia. A csúcsvezetőségnek egységesnek kell lennie. A kulcs az első számú vezető kezében van, hiszen — többnyire — ő választhatja meg munkatársait.

— És a középpozíciók?

— Rájuk hasonló követelmények vonatkoznak, csak nem az egész termelőszoövetkezet, hanem az ágazat, az üzemelegység munkáját kell irányítaniuk. A közönség szempontjait azonban nekik is ismerniük kell, és nem is hagyhatják figyelmen kívül azokat.

— Ez volna az ideális vezetői magatartás, ennek a

termelési eredményekben is tükröződnie kell! Milyen mutatókhoz lehet kötni a vezetői anyagi ösztönzését?

— A negyedik ötéves tervben még úgy szólt az utasítás, termeljenek hektáronként minél többet. Akkor kaptunk pénzt, ha növekedett a bruttó termelési érték. Egy ágazatvezető például úgy kapta a jövedelmét, hogy csak 25 százalékat garantálták a besorolt fizetésének. A többi a terméstől függött. Kapott mázsánként 4—5 fillért. Ha az előirányzott átlagot túlteljesítette, kaphatott maximum 40 százalékos prémiumot.

— A mennyiségi szemlélet virágkora...

— A maga idejében korszerű volt ez a szemlélet. Az élvonalhoz is, a lehetőségekhez képest is alacsonyabb voltak akkor a terméshozamok. A ráfordítás jóval kevesebb volt mint most, olcsóbb az energia, a gépek, a kemikáliák, a munkaerő szintén. Gépekhez és a vegyi anyagokhoz nehéz volt hozzájutni, pazarolni pedig végtelmen nem lehetett. Később azonban mi és más tévesz is elérték azt a termelési szintet, amely az itteni talajadottságok mellett már jónak mondható. A terméshozamokat nem lehet nagy összegű ráfordítások nélkül, gazdaságosan tovább emelni. Bizonyos szint fölött ugyanis a jövedelmezőség erősen csökken. Mindenkinek meg kell vizsgálnia tehát saját viszonyait.

— Vannak viszonyi közgazdasági szabályozók és mutatók is. Alkalmassak ezek a vezetők megméréseire?

— Ma már az ösztönzők kialakítását nem lehet pusztán a termelés mutatószámának függvényévé tenni. A körülmények figyelembevételével, az ösztönzés szövetkezetben belüli finomítása nélkül aligha érik el céljukat. A számok egyébként is csalóak: mert mihez is viszonyítunk? Ha csak az alaptevékenységet nézzük, a hektárra vetített nyereség a legjobb mutató, a segédüze-

mekben az egy dolgozóra eső nyereség. Mi ezt a Felszabadulás Tsz-ben úgy oldottuk meg, hogy minden ágazatban kitűzzük feladatát a lehetséges nyereség elérését. Ettől tesszük függővé az ágazatvezetők jövedelmét.

— Mondana példát?

— A pártalapszervezetünk nemrég tárgyalta meg azt a 25 oldalas dokumentumot, amely leírja, hogy ki, mikor, milyen teljesítmény után részesülhet javadalmazásban. Például a gépesítési ágazatvezető annyiszor plusz 1 százalékos prémiumot kap, ahány 182 ezer forinttal a főágazat eredménytervét túlteljesíti. A prémium azonban nem lehet több az évi jövedelme 20 százalékánál. Ha a traktorüzem és a kombájnüzem is túlteljesíti az eredménytervét, kaphat másik 20 százalékos, természetesen az eredménytel arányosan. Ha azonban a raktárban az alkatrészkészlet emelkedik a tervezetthez képest, 20 százalékos levonhatunk a prémiumából.

— És a központi vezető? Őket mi ösztönzi a jobb munkára?

— Minket még a tömegtermelésért premizálnak. Ez nagy ellentmondás ebben az átmeneti időszakban. Én például a fizetésem 20 százalékát kaphatom a bruttó termelési érték növelésére. Tíz százalékos a nagyberuházásunk terv szerinti irányítására, másik tízet a sertéságazat eredményeire vehetek fel. Várjuk a módosítást, de egyelőre késik.

— Vagyis, ha maga keresni akar, növelnie kell a termelési értéket? A költség nem számít?

— Mi akkor kapunk prémiumot, ha a tömegtermelést forszírozzuk. Ha pluszpénzt karok — veszteségbe hajszolom a gazdaságot. Tehetem? Nem. Másrészt pedig; csak akkor kaphatok prémiumot, ha a gazdálkodás nyereséges. Egyébként nem lenne se gazdasági, se erkölcsi alapja annak, hogy mi prémiumot kapjunk.

Tanács István

A festéktől a fényig

Moholy-Nagytól — Moholy-Nagyról

Bizony, lassan jutnak el hozzánk világhírű hazánk-
fia könyvei. Ki tudja, miért ilyen hosszú Moholy-Nagy László útja hazulról hazáig? A Művészet kiskönyvtárának több mint kétszáz kötete között máig sem jutott neki hely. Az anyagtól az építészetig c. könyvét (1929) több mint négy évtizedes késéssel, 1973-ban vehettük kézbe magyarul. A Festészet, fényképészet, film (1925) és a Bauhaus színháza (1925). A többi, külföldön úttörő munkaként számon tartott és tucatnyi nyelvre lefordított munkájára még nem rezonált könyvkiadásunk.

A bukaresti Kriterion kiadó meglepő gyorsasággal sorjázó Téka-kötetei között „új Moholy-Nagy-könyv” jelent meg. Sugár Erzsébet a művészek a kolozsvári Korunkban 1929 és 1936 között megjelent cikkeit gyűjtötte egybe, kiegészítve a Moholy-Nagyról szóló alapvető tanulmányokkal: Kállai Ernő, Gaál Gábor, Molnár Farkas, Gró Lajos, Siegfried Giedion és Gropius nehezen elérhető írásaival.

A kötet élén Mezei Józsefnek, a bukaresti Művelődés c. folyóirat szerkesztőjének tanulmánya áll. Mezei rámutat, hogy a gyűjtemény annak köszönheti létét, hogy a romániai magyar művészettörténet, ha késve is, de fölfedezte, hogy van saját Moholy-Nagy öröksége. Az érdem a hallhatatlan szerkesztő, a máig elevenen ható Gaál Gáboré. Gaál elől-vasta a művészkönyv. Az anyagtól az építészetig c. könyvét, lelkesen ismertető sorokat írt róla a kolozsvári Keleti Újságban (1930. jan. 21.), sőt bőven közölt belőle a Korunk 1930. évi februári számában. Sajnálatos, hogy Gaál fordításáról, fordítói telitalálatairól nem vett tudomást hazai művészettörténeti kutatásunk. Mándy Stefánia például a Gaál Gábor-i szeletember helyett a nehéz-

kes szektorszerű ember kifejezést használja.

Micsoda ellentét: a két háború közötti magyarországi sajtó — a Kassák szerkesztette Munka néhány cikkének kivételével — nem tartotta számonképesnek az emigráns művész írásait, Fekete listán volt a forradalom művésze, nem kellett a művészet forradalma sem. Gaál, a marxista szerkesztői és fölfedezői munka klasszikusa hét éven át adott fórumot a Bauhaus-embernek, aki a Korunk hasábjairól küldte gondolatait hazájába. Kettejük palackpostája most, ezzel a kötetrel ért végleg célba.

Moholy-Nagy egyik alapvető gondolata szerint a technikai fejlődés olyan szakosított emberföket, szeletembereket követel, akiknek megszűnik a munka tárgyával való élményszerű kapcsolata. Adjuk hát vissza az alkotás iránti igényt, a munkavégzés örömet, és rögtön kiderül, hogy senki sem tehetségtelen. Mezei elsőként mutat rá, hogy ez a gondolat József Attilánál is föllelhető: Csak nézzétek, a drága jószág / hogy elvadt a gép! / ... No szóljatok rá! / Mi tudjuk a nevet, / A város peremén.

Kár, hogy a kötet néhány téves életrajzi adatot ellenőrzés nélkül átvett a különben szűkös irodalomból. A könyv haterzej példányban jelent meg Bukarestben. Hozzánk átkerült darabjai napok alatt elfogytak a könyvesboltokból. Úgy látszik, a pictor sapiens lassan meglett hazáját. (Kriterion, 1979.)

Apró Ferenc

Irodalmi barangolások a televízióban

Irodalmi barangolásra invitálja a nézőket a közeljövőben a televízió: a Duna-kanyar és Szabolcs-Szatmár megye irodalmi nevezetességeivel ismerkedhetnek meg a literatúra barátai. „Kertem az egész táj” a címe annak az összeállításnak, amely Esztergom, Visegrádra és Leányfalura kalauzolja el az érdeklődőket. A műsorban elhangzanak Balassi Bálint versei, Mórlicz Virág és Karinthy Ferenc történetei. Elidőzhetnek a nézők Babits Mihály előhegyi házában, Visegrádon Aprily Lajos és fia, Jékely Zoltán kertjében, s Mórlicz Zsigmond és Karinthy Ferenc leányfalui otthonában. Duna-kanyarbeli utazás, Szentendre bemutatásával zárul. Az összeállításban közreműködnek a Színház-és Filmművészeti Főiskola hallgatói.

Szabolcs-Szatmár megye irodalmi emlékeiről „Kelet felől” címmel készített műsort a televízió stábjá. Nyíregyházán Felidézük Besenyei György alakját, majd felkeresik az utcát, amelyben Krúdy Gyula született, bemutatva emlékműveit, felelevenítve a szülőföldjéről szóló írásait. A júniusban látható adásban eljuthatnak a nézők Szatmárcsekére, Kölcsey Ferenc egykori lakóhelyére is. Nagy Péter irodalomtörténeti sorai kísérik Tiszacsanakéknak, Mórlicz Zsigmond szülőfalujának bemutatását. Elhangzik a műsorban a megye „fogadott fiának”, Szabó Lőrincnek a verse is.

Az adás végén visszatérnek Nyíregyházára, ahol Váci Mihály szülőháza előtt a költő verseit — és Ilyés Gyula sorait — tolmácsolják az előadóművészek.

(MTI)

Leragasztották...

...Esős vasárnap délután, elbújni jó jó, jó... nyekereg a karcolt barázdákról, ...úgy koppan az eső... a nosztalgia discóban, ... felhők mögé bújt a napsugár, csökka nem éget, a didergő tavaszban... Süss fel nap! hallatszák az óvodából. Diorék a Hotel Intercontinentalban esőkabát- és esernyőbemutatót tartanak, természetesen az időjáráshoz alkalmazkodva. Persze mindez semmi. Nézhetem én Diorék si-ma léptű manekenjeit, a divatban csak az esőbőr-éremért lehetnek versenyben.

Elegant divatmárka az élen! — olvasom a Május 1. Ruhagyár, pusztaszerű esőkabátjának használati utasításokat felsoroló címkéjén. Íme a 206/F jelű kezelési útmutató: Nem mosható! Nem vasalható! Vegyileg nem tisztítható! Aztán a címke alján három tiltó, egy megengedhető rajzos ábra, vagy nevezük körnek. Az első piros „Behajtani Tilos” tábla közepén egy mosógép. A másodikban vasaló, a harmadik kör csak piros. Ezt értem mindeki ahogy akarja. Valószínű annyit jelent, hogy a nevezett esőkabátot esőben hordani tilos! A sárga kör közepén egy lavor és egy teknő, benne felirat 40° víz! Csak azt tudnám, ez a rajz miért nem piros kör közepén van, hiszen a szövegben így szól az első útmutatás: Nem mosható!

Kicsit gondosabb megfigyeléssel aztán kiderült a turplisság. A rajzok a cím-
ke eredeti feliratahoz kapcsolódnak, melyet idő-
közben (valószínű sok volt a reklamáció) leragasztot-
tak az előbb említett kezelési útmutató kis lapjával. Kíváncsi voltam az eredeti szövegre, mely egy lámpa segítségével olvas-
hatóvá vált. Íme: B. KIP. 206/F.
Mosás: kézmeleg (35—40°) vízben kizárólag semleges, szintetikus mosószere-
l, lehetőleg nagy edényben (teknő, fűrdőkád) fektetve szivaccsal felületi lemosással.
Öblítés: legalább kétszer. Először a mosólével azonos hőfokon, majd hideg vízzel facsarás nélkül.
Szárítás: az öblítővízből kiemelve vállfán függesz-
tve kályhától, fűtőtesttől távol, szobahőmérsékleten.
Az eredeti kezelési út-
mutató tehát teljesen vi-
lágos, sőt megnyugtató a vásárlót, hogy esőben is hordható az esőkabát, hiszen mosni is lehet, tehát vízzel találkozhat. Igaz, csak kézmeleg víz ajánlott, de se baj, ki emlékezik Sodomára és Gomora óta meleg esőre? Ez az eredeti felirat azonban nem érvényes. Leragasztották... új került a helyére. Bosszankodhat aki megvette, pontosan 640 forintért, hiszen reklamációra sincs módja. Világosan tudtára adják, hogy a pusztaszerű esőkabát, vízzel nem találkozhat. Egy biztos, ezzel a kezelési útmutatóval az Elegant divatmárka tényleg az életré került! Írják..., de ki hiszi el?...
Bagaméry László

Családi események

ela Istvánnak és Köles Agnes Teréznek István, Miksi Lászlónak és Magyar Erzsébetnek Róbert László, Börsölk Józsefnek és Bálint Erzsébetnek Gábor, Szaniszló Istvánnak és Mészáros Mária-nak Zsolt, dr. Gombos Lászlónak és Hasznos Mária-nak Katalin, Arkus Józsefnek és Kiss Erzsébetnek Krisztián József, Kiss Károlynak és Mészáros Imrának Beáta, Bella Andornak és Kis Agnesnek Izabel, Szilágyi Mihály Lajosnak és Hegyi Ilonának Mihály, Nyerges Lászlónak és Móra Erzsébet Arankának László, Varsányi Sándornak és Székely Annának Judit, Januj Jánosnak és Pusztai Katalinnak Ida, Filáry Jenőnek és Nagy Veronikának Agnes, Jan-kovics Zoltánnak és Pajkó Eszter Arankának Zoltán, György Csabának és Bozó Zsuzsannának Petra Zsuzsanna, Farkas Józsefnek és Szabó Imrának Ágnes, Zsika Árpád Imrának Edit, Evának Balázs, Bodrogi Imrának és Podonyi Mária Ilonának Klaudia Eva, Karácsonyi Lajosnak és Aszalai Erzsébet Mária-nak Anett Renáta, Benkő Péternek és Szabó Ildikónak Gábor Péter, Ferenczi Sándornak és Veréb Etelka Mária-nak Katalin, Csizmadia Tibor Zoltánnak és Szűgyi Katalinnak Tibor, Rácz Lászlónak és Matyasovszky Gizella Ildikónak Mónica, Tenke András Györgynek és Tátrai Erzsébetnek Anna, Fazekas Mihálynak és Baranyai Zsuzsannának Mónica, Bözse Attila Tibornak és Gárgány Etelka Juditnak Attila Tibor, Mészáros Józsefnek és Kállay Katalinnak Norbert József, Viczán Sándornak és Benkő Ilonának Mónica, Frank Sándornak és Ujvári Eva Eszternek Tamás, Bärkányi Ist-

HÁZASSÁG

Dr. Herczeg János és Várkonyi Agnes Anna, Kun László Géza és Szász Mária Magdolna, Dudás János és Sándor Julianna, Gyuris Nándor és Vidács Agnes, Kuczora Péter és Lengyel Györgyi, Simon Mihály István és Döme Rozália, Ben-csik Gábor és Bajnok Aranka Erzsébet, Gilly Zsolt László és Várkonyi Agnes Rozália, Németh István Sándor és Vass Aranka, Császár József és Kóssár Erzsébet, Kovács Imre és Plián Mária, Berninger János és Zichó Ilona, Sánta Zsolt és Prjevara Agnes Ilona, Gombos Szilveszter és Szanka Adél, Szabó Imre és Szekeres Margit, Szakács László és Farkas Judit, Andrea, Guba József és Mészáros Erzsébet, Kátona Dezső István és Kátai Adél Margit, Cséző Kálmán és Bakos Ilona, Wisnyákov Iván és Flórián Hajnalka Katalin, Daróczi György István és Császár Zsuzsanna házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

Halászevics Jánosnak és Bálint Margitnak Gábor, Tandari Jánosnak és Borbély Editnek Csilla, Hetényi Antalnak és Kovács Erzsébetnek Antal, Dallos Pálnak és Kunszabó Erzsébetnek Péter, Tóth Attila Tibornak és Elek Katalinnak Orsika, Arendás Györgynek és Frankó Tündének Tünde, Janiga István-nak és Varga Piroksa Agnesnek Blanka, Veres Antalnak és Fehér Idának Tünde, Vig Dujának és Vigh Imrának Gyula, Kis-Elek Imrának és Csonki Erzsébetnek Dóli, Csorba Tibornak és Kenéz Andreának Norbert Tibor, Nagy Józsefnek és Józsa Anasztázia Margitnak Annamária, Nehéz Aladár Zoltánnak és Kollárics Agnesnek Boglárka, Sánta József Mátjának és Tóth Evának Judit, Sánta József Mátjának és Tóth Evának Emőke, Szilgyi Györgynek és Erdel Zsuzsanna Katalinnak Andor Dániel, Budai Istvánnak és Huszár Mária-nak Albert, Lukács Imrának és Király Gizellának Tibor, Tornyai Bélának és Lajos Géza-nak Szabolcs Béla, Szabó Géza-nak és Márton Margitnak Géza, Bu-

vannak és Kónya Annának Anna Ilona, Szeles Mihálynak és Tóth Zsuzsannának Róbert, Kertész László Imrának és Oszadsky Katalinnak Bernadett Tímea, Sárdi Gábornak és Juhász Mária Piroslónak Norbert, Somogyvári Istvánnak és Fenénc Evának Éva, Mészáros Antalnak és Pété Ida Ibolyának Krisztián Miklós, Molnár Mihálynak és Zsember Erzsébetnek Katalin Erzsébet, Stefanik Lászlónak és Kaposvári Etelkának Márta, Maróti Gábornak és Varga Ilonának Agnes Katalin, dr. Hajdú Imrának és Hegedüs Margitnak Nóra, Nyerges Gábor Károlynak és Berényi Ilonának Iloná nevű gyermekek született.

HALALOZÁS

Breznák Istvánné Horváth Erzsébet, Kovács Ferencné Szécsényi Mária, Csizsár István, Kopasz György, Virág Imréné Balog Rozália, Varró Imre, Borbás András, Kápolnai Mihály, Szabó Ede, Hackspaeker Györgyné Gulyás Gizella, Kocsárdi Sándorné Szőke Terézia, Kovács Ferencné Hegesűs Julianna, Somodi János, Farkas Ferencné Kovács Erzsébet, Nagy János, Kormos Sándorné Sárosy Julianna, Kovács András Györgyné Lapu Mária, Csamangó Ferencné Zsuffa Anna, Ilés József, Buzai Imréné Kucska Mária Magdolna, Gera Jánosné Molnár Erzsébet, Dudás Istvánné Lajkó Veronika, Apró Lajos, Hanez Márton, Palcz Sándor, Blaskovics Ferencné Krivácsy Irma Klára, Buzár Radoja, dr. Bodoni László, Fodor József, Bozso Lajosné Ördög Veronika, Szőgyi Imre, Csece Pál, Varga Sándorné Pap Etelka, Bokor István, Szegedi János, Savanya József, Kállay Emília Leireinger Magdolna, Gyöngyösi László, Csomor Sándor, dr. Szegedi Imre Károly, Kis-Vén Gergely, Rácz Ferencné Máté Ilona, Ördög Ferencné Illés Magdolna, Savanya Pálné Csonka Rozál, Surján Károly, Takács Sándorné Pap Etelka, Tóth-Budner Vilmosné Makra Margit, Mihály János, Tóth Sándor, Kertész Imre, Nagy Sándor, dr. Metykó Béláné Enyedi Mária meghalt.